

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maatilatalouden tuloverolakia muutettavaksi siten, että maatalouden tulosta vähennettävän tasausvarauksen enimmäismäärä korotetaan 30 prosentista 40 prosenttiin. Varauksen markkamäärän enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 40 000 markasta 80 000 markkaan. Varauksen käyttöaika ehdotetaan pidennettäväksi kolmeksi vuodeksi nykyisestä

kahdesta vuodesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa. Esitys liittyy vuoden 2001 lisätalousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 a §:n mukaan verovelvollinen voi maatalan maatalouden puhtaasta tulosta vähentää tasausvarauksen. Tasausvarauksen suuruus on enintään 30 prosenttia maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 40 000 markkaa. Pienempää kuin 5 000 markan tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä.

Tasausvaraus on luettava maatalouden veronalaiseksi tuloksi tai käytettävä laissa mainitun omaisuuden hankinta- tai perusparannusmenojen kattamiseen viimeistään toisena verovuotena sen verovuoden päättymisestä, jolta jätetyssä veroilmoituksessa tasausvaraus on tehty. Aikaisemmin tehty varaus on käytettävä ennen myöhemmin tehtyä.

Tasausvarausta saadaan käyttää maatilatalouden tuloverolain 10 b §:ssä mainittujen koneiden, kaluston ja laitteiden, rakennusten ja rakennelmien sekä siltojen, patojen ja muiden vastaavien hankinta- ja perusparannusmenoihin.

Maatalouden varausjärjestelmällä ei ole suhdannepoliittisia tavoitteita. Se on tuloksentasauskeino, jota säännöstä laadittaessa perusteltiin erityisesti sillä, että sääolosuhteilla on maatalouden tuloon merkittävä vai-

kus. Tämä on nimenomaan viljailuilla muita tuotantosuuntia merkittävämpää. Tasausvarauksen tavoitteena on ohjata maatalouden harjoittajaa säästämään tuleviin kone-, laite- ja rakennusinvestointeihin verokannustimen avulla. Tasausvaraukseen ei liity talletusvelvollisuutta, ja se voidaan tehdä riippumatta vanhan varauksen käytöstä.

2. Esityksen antamiseen johtaneet syyt ja ehdotettu muutos

Valtioneuvosto teki 21 päivänä joulukuuta 2000 periaatepäätöksen maatalouden tukiratkaisusta vuodelle 2001. Maa- ja metsätalousministeriön esitykseen sisältyivät ehdotukset sekä maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen määrärahan korottamisesta että maatalousyrittäjien sosiaaliturvaan ja verotusjärjestelmään tehtävistä parannuksista. Ratkaisuun kuuluivat maatalousyrittäjien verotuksessa sovellettavan pääomatulo-osuuden määräytymisperusteeseen ja tasausvarauksen säännöksiin tehtävät muutokset.

Suomen liittyttyä Euroopan unioniin maatalouden rakennekehitys on kasvattanut tilakokoa, ja maatilojen kansainvälistä kilpailukykyä on ollut tehostettava. Maatalous on muuttumassa yhä enemmän muun elinkeinotoiminnan kaltaiseksi. Kun muiden elinkei-

nonharjoittajien verotukseen sovelletaan suoritteperusteista verotusta eli tulo luetaan sen vuoden tuloksi, johon se asiallisesti kohdistuu, viljelijöiden verotukseen sovelletaan kassaperiaatetta, jonka mukaan tulo luetaan sen vuoden tuloksi, jona se on saatu. Kassaperiaatteen avulla on mahdollista tasata tuloa tehokkaasti järjestelmällä tuotteiden myyntiaikoja ja tarvikkeiden ostoajkoja halutulla tavalla. Kun Agenda 2000-ratkaisun maatalouspoliittiset uudistukset tulevat vähitellen voimaan, maatilojen riippuvuus tuista ja tukien maksuajoista lisääntyy. Tällöin viljelijöiden veronalaisten tulojen vaihtelu on riippuvainen entistä enemmän myös tukien maksuajoista. Kassaperiaatteen vallitessa tuet verotetaan maksuvuoden tulona siitä riippumatta, mihin vuoteen ne kohdistuvat verovelvollisen voimatta asiaan vaikuttaa. Viljelijän kannalta tukien maksamisajankohta saattaa olla verotuksellisesti epäedullinen. Tämän vuoksi ehdotetaan tasausvarauksen määrää korotettavaksi ja käyttöaikaa pidennettäväksi.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti ehdotetaan, että tasausvarauksen yläraja korotettaisiin nykyisestä 30 prosentista 40 prosenttiin. Varauksen enimmäismäärä, joka nykyisin on 40 000 markkaa, ehdotetaan korotettavaksi 80 000 markkaan. Varauksen käyttöaika ehdotetaan muutettavaksi siten, että varaus olisi purettava viimeistään kolmantena verovuonna sen vuoden päätyttyä, jolta varaus on tehty.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen perustana olevan ehdotuksen mukaan tasausvarauksen nimi muutettaisiin nimeksi tulontasausvaraus. Nimenmuutoksen vuoksi olisi myös kahta muuta pykälää muutettava. Nimenmuutos edellyttäisi korjauksia sekä veroilmoituslomakkeisiin että veroilmoituksen täyttöohjeisiin. Kun tasausvarauksen edellytykset eivät muuttuisi ja kun sekä käsite että nimi ovat verolainsäädännössä ja oikeuskäytännössä vakiintuneita, ehdotetaan tasausvarauksen nimi valtioneuvoston periaatepäätöksestä poiketen pysytettäväksi ennallaan.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Tasausvarauksen käytöstä ei ole saatavissa yksityiskohtaisia tilastotietoja, joten ehdotuk-

sen tarkkaa vaikutusta verotuloihin on vaikea arvioida. Tasausvarauksen käyttö ei kuitenkaan ole ollut kovin yleistä, sillä maatalouden verotuksessa sovellettava kassaperiaate on joustavampi keino tuloksen tasaamiseen. Tilastokeskuksen mukaan vuodelta 1999 toimitetussa verotuksessa varauksia oli tehnyt noin 23 600 verovelvollista, ja tehtyjen tasausvarausten yhteismäärä oli 689 miljoonaa markkaa. Suoraan tuloutettujen varausten keskimääräinen suuruus on ollut noin 30 000 markkaa.

Kun varauksen enimmäismäärä korotettaisiin 80 000 markkaan, voidaan varauksen keskimääräiseksi suuruudeksi arvioida 60 000—65 000 markkaa. Koska varauksen prosenttiosuus nousisi, voidaan myös varauksen tekijöiden lukumäärän arvioida nousevan. Jos varauksen tekijöitä olisi 25 000, vähenisi ensimmäisen käyttöönottovuoden eli vuoden 2001 valtionveron tuotto 140 miljoonalla markalla ja kuntien, seurakuntien ja Kansaneläkelaitoksen verotulot 110 miljoonalla markalla. Kaikkien veronsaajien verotuloja uudistus vähentäisi näin ollen 250 miljoonaa markkaa vuonna 2001. Toisen ja kolmannen vuoden verotuloihin olisivat muutoksen vaikutukset samaa suuruusluokkaa, mutta kuitenkin jonkin verran pienemmät.

Varauksen muutoksista aiheutuvat pysyväisluonteiset menetykset muodostuvat veronmaksun lykkäyksestä eli veroluotosta ja verotulojen tasaamisesta valtionverotuksen progressiohyödyn saamiseksi. Veroluoton vaikutusta arvioitaessa korkokantana on käytetty viittä prosenttia. Vuosittaisen veroluoton määräksi tulisi noin 15—20 miljoonaa markkaa. Kun tulouttamalla käytettyä veroluottoa olisi kolme vuotta ja investointeihin käytettyä jopa 10 vuotta, pysyvässä järjestelmässä olisi veroluoton ja verotulojen tasaamisen yhteisvaikutus noin 100 miljoonaa markkaa vuodessa. Välittömien budjettivaikutusten ja pysyvän verotuoton menetysten yhteisvaikutus olisi tällöin ensimmäisenä vuonna yhteensä noin 270 miljoonaa markkaa.

Varauksen määrän korottaminen ei vaikeuta verotuksen toimittamista.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 lisätalousarvioesitykseen.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotukset

Laki**maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 a §,
sellaisena kuin se on laeissa 718/1990 ja 1541/1992, seuraavasti:

10 a §

Verovelvollinen voi vähentää maatalouden puhtaasta tulosta veroilmoituksessaan tekemänsä varauksen (*tasausvaraus*). Tasausvarauksen suuruus on enintään 40 prosenttia maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 80 000 markkaa. Pienempää kuin 5 000 markan tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä. Tasausvarauksen määrää laskettaessa jätetään täysien tuhansien markkojen yli menevä osa lukuun ottamatta.

Tasausvaraus on luettava maatalouden veronalaiseksi tuloksi tai käytettävä

jäljempänä 10 b §:ssä mainitun omaisuuden hankinta- ja perusparannusmenojen kattamiseen viimeistään kolmantena verovuotena sen verovuoden päättymisestä, jolta jätetyssä veroilmoituksessa tasausvaraus on tehty. Aikaisemmin tehty varaus on käytettävä ennen myöhemmin tehtyä varausta.

Tasausvarauksella katettu vero tai sen osa ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 a §,
sellaisena kuin se on laeissa 718/1990 ja 1541/1992, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 a §

Verovelvollinen voi vähentää maatalouden puhtaasta tulosta veroilmoituksessaan tekemänsä varauksen (*tasausvaraus*). Tasausvarauksen suuruus on enintään 30 prosenttia maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 40 000 markkaa. Pienempää kuin 5 000 markan tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä. Tasausvarauksen määrää laskettaessa jätetään täysien tuhansien markkojen yli menevä osa lukuun ottamatta.

Tasausvaraus on luettava maatalouden veronalaiseksi tuloksi tai käytettävä jäljempänä 10 b §:ssä mainitun omaisuuden hankinta- ja perusparannusmenojen kattamiseen viimeistään toisena verovuotena sen verovuoden päättymisestä, jolta jätetyssä veroilmoituksessa tasausvaraus on tehty. Aikaisemmin tehty varaus on käytettävä ennen myöhemmin tehtyä varausta.

Tasausvarauksella katettu vero tai sen osa ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Ehdotus

10 a §

Verovelvollinen voi vähentää maatalouden puhtaasta tulosta veroilmoituksessaan tekemänsä varauksen (*tasausvaraus*). Tasausvarauksen suuruus on enintään 40 prosenttia maatalouden puhtaasta tulosta ennen varauksen vähentämistä, kuitenkin enintään 80 000 markkaa. Pienempää kuin 5 000 markan tasausvarausta ei kuitenkaan saa tehdä. Tasausvarauksen määrää laskettaessa jätetään täysien tuhansien markkojen yli menevä osa lukuun ottamatta.

Tasausvaraus on luettava maatalouden veronalaiseksi tuloksi tai käytettävä jäljempänä 10 b §:ssä mainitun omaisuuden hankinta- ja perusparannusmenojen kattamiseen viimeistään kolmantena verovuotena sen verovuoden päättymisestä, jolta jätetyssä veroilmoituksessa tasausvaraus on tehty. Aikaisemmin tehty varaus on käytettävä ennen myöhemmin tehtyä varausta.

Tasausvarauksella katettu vero tai sen osa ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa.
